

Intresseorganisationer och deras politiska strategier
– en teoriprovande fallstudie

LUNDS
UNIVERSITET

Abstract

This study will aim to test two different theories on the subject of interest groups and their political work, against a case of a large Swedish interest group. The aim is to see if these two theories are applicable on this case, and if so, they can help to better understand the subject of interest groups and political influence. The first theory of the study is a bit more evolved and gives room for interest groups to act different in different situations, while the second theory is a bit smaller and expect interest groups to act different because of what group type they are. The theoretical framework of the study will build on the research of inside and outside strategies as the main way of explaining the work of interest groups. After the two theories on the subject have been explained in the study, the case will be presented. This case is LO, which is a large Swedish trade union with strong bonds to the social democrat party in Sweden. The political work of the case will then be compared to the two theories to see if their assumptions on how interest organizations act, is correct in this case. The research question in this study is therefore: *Can these two theories on interest group activity be applied on the case of LO?*

The study will due to this be labeled as a theory testing case study. The main goal is to see if these two theories are able to explain the political activity of LO. At end of the study the results, and the answer to the research question will be presented. The two theories can be applied on the case, but not without problem. The studied case is in some ways acting exactly the way the two theories expect it to, but in other ways it acts completely opposite to what they expect. They both are right, in some aspects, and wrong in some. The first theory, however, is more right due to its element of adjustment to the situation. However, LO is a unique case, and the theories still result in a lot of interesting conclusions.

Nyckelord: *intressegrupper, LO, insiderstrategier, outsiderstrategier, politisk påverkan,*

Antal ord: 9 312 st

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	4
1.1 BAKGRUND.....	4
1.2 FRÅGESTÄLLNING OCH SYFTE	5
1.3 DISPOSITION	5
2. TIDIGARE FORSKNING	6
2.1 DEFINIERA INTRESSEGRUPPER OCH DERAS SAMHÄLLSPÅVERKAN	6
2.2 INSIDERSTRATEGIER.....	7
2.3 OUTSIDERSTRATEGIER	8
3. TEORETISKT RAMVERK	9
3.1 BINDERKRANTZ FYRA KATEGORIER AV STRATEGIER	9
3.2 DÜR & MATEOS TRE GRUPPTYPEN	12
4 METOD OCH MATERIAL	14
4.1 EN TEORIPRÖVANDE TEXTANALYS	14
4.2 MATERIAL	15
5 RESULTAT OCH ANALYS	16
5.1 LO OCH DERAS POLITISKA ARBETE	17
5.1.1 Facklig-politisk samverkan.....	18
5.1.2 Påverkansarbete mot övriga aktörer.....	19
5.2 TEORETISKA RAMVERK TILLÄMPADE PÅ FALLET LO	20
5.2.1 Strategiteorierna och LO.....	20
5.2.2 Grupptyper och LO.....	23
5.2.3 Sammanfattning.....	24
6 SLUTSATS	25
6.1 DISKUSSION.....	25
6.2 FRAMTIDA FORSKNING	26
7 REFERENSER	28

1 Inledning

Intresseorganisationer och deras politiska arbete är något som många vet finns, men kanske inte diskuteras så mycket. I alla fall inte hur detta arbete kan se ut. Intressegruppen LO är en stor maktfaktor i Sverige med ett stort antal medlemmar, och en nära relation till Socialdemokraterna. Går det att undersöka deras politiska verksamhet utifrån den forskning som finns om intressegrupper och deras strategier, och går det testa om dessa teorier om hur intresseorganisationer agerar på fallet LO? Detta arbete ska försöka göra just detta, och se hur två av dessa teorier håller när man testar dem mot ett enskilt fall.

1.1 Bakgrund

I forskning om politisk respons och demokratisk teori, finner man ofta att enskilda medborgare i representativa demokratier inte vädrar sina åsikter endast direkt till politiker, utan istället lägger sin tillit till en mellanhand som ser till att deras behov blir tillgodosedda. Dessa mellanhänder är inte sällan intresseorganisationer, vilka jobbar för att mottaglighet ska finnas mellan allmänna krav och politiskt utbud. Intresseorganisationer kan t.ex. vara fackföreningar som jobbar för sina medlemmar (Rasmussen et al 2014:250).

I den existerande litteraturen om intressegrupper, och de strategier de använder sig av för att påverka politiska utfall, dominerar teorin om outsider- och insiderstrategier. Teorin menar att de organisationer som använder sig av insiderstrategier försöker påverka beslut genom direktkontakt med beslutsfattare, medan de organisationer som använder sig av outsiderstrategier sätter press på beslutsfattare genom att mobilisera den allmänna opinionen (Dellmuth, Tallberg 2017:706).

Dessa olika strategier och sätt att påverka politiska utfall som intresseorganisationer är vad denna uppsats kommer undersöka, och mer konkret, vad som gör att de väljer de strategier de gör. Detta kommer undersökas genom att testa teorier på ett fall av intressegrupp och se om dessa teorier kan bidra till kunskap om den intressegruppens politiska verksamhet.

Fallet i studien, LO, är en sammanslutning av fackliga arbetstagarorganisationer som bildades 1898 med ett samordnande syfte. Deras uppdrag är att företräda arbetstagarernas intresse på arbetsmarknaden och inom näringslivet, samt att verka för demokratisk samhällsutveckling. LO:s organisation bygger på fackförbunden och dess avdelningar. Man bedriver en omfattande utredningsverksamhet i samhällspolitiska frågor som för att kunna ta tillvara på medlemmarnas intressen. År 2011 ingick 14 fackförbund med sammanlagt ca 1,5 miljoner medlemmar i LO (Nationalencyklopedin 2019). LO och Socialdemokraterna har haft

ett nära samarbete ända sedan LO:s tillkomst. Fram till 1987 innebar ett medlemskap i ett LO-förbund automatiskt medlemskap i Socialdemokraterna (Nationalencyklopedin 2019).

Den politiska verksamhet LO bedriver kommer vara det fall mot vilket dessa teorier ska testas. Anledningen till valet av just detta fall kommer presenteras i nästa stycke.

1.2 Frågeställning och syfte

Denna uppsats kommer undersöka två typer av teorier som finns gällande intressegruppers politiska arbete, och mer specifikt insider- och outsiderstrategierna. Dessa två teorier har olika förklaring till varför intresseorganisationer agerar som de gör, och dessa förklaringar kommer sedan prövas på ett enskilt fall av intresseorganisation, Landsorganisationen i Sverige (LO). Syftet är att undersöka om dessa teorier, utvecklade av forskarna Binderkrantz samt Dür och Mateo, som visar en generaliserad bild av hur intressegrupper beter sig, är applicerbara på ett enskilt fall, och hur det i så fall stämmer överens med hur LO bedriver sin politiska verksamhet. Anledningen till valet av fall är att LO är en stor organisation, samt att de är en stor debattör och politisk kraft i det svenska samhället. Därför finner jag det intressant att undersöka deras politiska verksamhet närmare, och se om de faller in under de teorier som finns om hur intressegrupper vanligtvis beter sig, eller om de frångår dem och agerar på ett helt annorlunda sätt. Denna studie kommer följaktligen vara en teoriprovande enfallsstudie. Frågeställningen blir därför följande:

- *Går Binderkrantz samt Dür och Mateos teorier om intressegruppers strategival applicera på fallet LO?*

1.3 Disposition

Detta arbete kommer, efter denna inledande del, börja med en beskrivning av tidigare forskning som förts inom området intresseorganisationer och insider- och outsiderstrategier. Detta kommer presenteras för att ge en kort förklaring om bakgrunden till de teorier som sedan kommer presenteras i följande avsnitt.

Det teoretiska ramverket kommer som sagt i nästa avsnitt. Här kommer de två teorier som studien bygger på presenteras och förklaras. Här kommer även en kort motivering till varför just dessa två teorier valts.

Efter det teoretiska ramverket följer avsnittet som presenterar metoden som använts, alltså den teoriprovande metoden. Här kommer även de materialöverväganden som gjorts under

arbetets gång också presenteras. Detta avsnitt kommer också innehålla motiveringar till varför jag valt att strukturera arbetet på det sättet jag har gjort.??

Nästa del är resultat- och analysdelen. Här kommer LO:s arbete med politisk påverkan presenteras, och det är även här som teorierna kommer testas mot det fall som också presenterats här. Anledningen till att resultat och analys ligger under samma avsnitt är att det, utan analys av teoriprövningen inte blir relevant, och att då ha analysen i ett helt nytt stycke skulle göra det svårt att se helheten i resultatet. Här kommer de resultat som presenteras också diskuteras, och det kommer även analyseras hur en koppling mellan fallet och teorierna ser ut.

Arbetet kommer avslutas med slutsatsen, där jag kommer redogöra för de slutsatser jag dragit av resultat- och analysdelen i arbetet. I denna del kommer frågeställningen besvaras. Här kommer jag även ge förslag på hur den fortsatta forskningen inom intressegrupper och politisk påverkan kan se ut, och då specifikt kopplat till teorier om insider- och outsiderstrategier.

2. Tidigare forskning

2.1 Definiera intressegrupper och deras samhällspåverkan

I alla demokratiska system finns ett stort antal intressegrupper som engagerar sig politiskt genom att bl.a. bearbeta politiker genom informationsmöten samt påverka den allmänna opinionen genom mediakampanjer eller liknande (Weiler 2016:323; Binderkrantz 2008:173).

För att kunna dra slutsatser om deras verksamhet kan det däremot först vara fördelaktigt att definiera vad intressegrupper är. Macmillan English Dictionary definierar 'intressegrupp' som en grupp av människor som jobbar tillsammans för att nå ett visst mål, speciellt genom att sätta press på beslutsfattande organ (2002:750). Denna definition är kort, men även koncis, samt relevant för denna studie. Undersökningen ska gälla exempel på hur dessa grupper kan bete sig och därför behövs ett visst klarläggande i vad de är. Jag finner denna definition vara tillräcklig för denna studie.

Dessa grupper vill se sina mål bli uppfyllda, vilket de ofta också lyckas med. Dessa mål kan exempelvis vara interna inom gruppen, som när man engagerar sig i vissa politiska aktiviteter eftersom man är beroende av att attrahera nya medlemmar. Ett kollektivt mål hos dessa intressegrupper skulle kunna definieras som det eftertraktade tillståndet av saker i samhället, efter vilket man eftersträvar (Binderkrantz, Krøyer 2012:115, 119). Vissa forskare

argumenterar för att intressegrupper anpassar sig efter en specifik situationen (Binderkrantz, Krøyer 2012:116), men det finns även de forskare som argumenterar att typen av intressegrupp är det avgörande för vilken strategi man väljer att använda sig av (Dür, Mateo 2013:661). Dessa olika intressegrupper har nödvändigtvis inte samma förutsättningar för att få igenom den förändring man vill se (Binderkrantz 2008:173). Därmed väcker det frågan om vilka grupper som anses mest kapabla till att få upp sina intressefrågor på agendan, och detta är enligt Binderkrantz en grundpelare i att förstå hur demokratier fungerar (2008:173).

För att förklara varför och hur vilka intressegrupper lyckas med sina politiska engagemang och vissa inte gör det talar forskningen om olika strategier, vilka används av dessa grupper för att nå sina mål. En av de huvud-distinktioner som görs i forskningen om dessa strategier är den mellan insidergrupper, vilka har en privilegierad tillgång till beslutsfattare, och outsidergrupper, vilka som försöker få inflytande genom indirekta medel (Binderkrantz 2005:694). Denna distinktion har däremot idag fått motstånd av vissa forskare som menar att alla intressegrupper kan nå någon form av insiderstatus. De senaste 10–15 åren har dessa två definierade skillnader i strategi luckrats upp och idag ses även media som en viktig beståndsdel i dessa. När begreppet insider- och outsiderstrategier skapades så menade forskare att intressegrupper kan kombinera de två strategierna, men att intressegrupper dock måste välja en av dem som sin primära strategi (Binderkrantz 2005:695). Numera används ibland även formuleringen direkta och indirekta strategier, för att undvika den negativa underbetydelsen som formuleringen insider/outsider-strategier kan innebära i och med att europeisk forskning traditionellt sett insiderstrategin som den föredragna (Binderkrantz 2005:696). I denna uppsats kommer dock formuleringen insider- och outsiderstrategier användas för att det ska vara en kontinuerlig formulering uppsatsen igenom, så att det blir lättare för läsaren att läsa. Denna formulering har valts för att majoriteten av litteraturen i ämnet ändå använder denna formulering, samt att den litteratur som använder formuleringen 'direkta och indirekta strategier' även använt den klassiska formuleringen simultant. Därför fattades beslutet att i detta arbete kommer den mer etablerade formuleringen användas. Under nästa rubrik kommer de två grundtyperna av strategier beskrivas närmare, för att man ska få en djupare förståelse för den verksamhet olika intresseorganisationer kan driva.

2.2 Insiderstrategier

Insiderstrategier definieras som att intressegrupper interagerar direkt med beslutsfattare genom att boka möten med dem för att informera om och erbjuda experttips i de frågor de arbetar med (Dellmuth, Tallberg 2017:707). Denna kontakt går även åt andra hållet då beslutsfattarna själva kontaktar intresseorganisationer för att få ta del av deras stora expertis

inom deras olika områden (Weiler 2016:323). Målet är att direkt påverka beslutshavare till att stödja, och även implementera, de policyförändringar som intressegrupperna vill få igenom (Weiler, Brändli 2015:746). Information är centralt i insiderstrategin, då politiker och beslutsfattare har begränsat med tid, och därmed brist på användbar information. Därför blir den information som intressegrupper presenterar en vanligtvis uppskattad genväg till välformulerad och sammanfattad expertinformation. Intresseorganisationer med politisk profil brukar vara välutrustade med information om sina respektive intresseområden, och utgör därmed en viktig beståndsdel i de flesta moderna demokratiska system (Weiler, Brändli 2015:747). I Europa har, som tidigare nämnts, insiderstrategin traditionellt setts som det primära sättet att få politiskt inflytande, då intressegrupper därigenom får förmånlig tillgång till beslutsprocesser (Binderkrantz, Krøyer 2012:117; Binderkrantz 2005:694).

2.3 Outsiderstrategier

Outsiderstrategier består framför allt i att intressegrupper försöker påverka genom att mobilisera den allmänna opinionen, vilken de bevakar noga då den har stor inverkan på grupperns möjlighet till att påverka politiska resultat. Intressegrupper är ibland mer benägna att mobilisera medborgare till att sätta press på beslutsfattare än att gå till dessa beslutsfattare direkt. Detta kan bl.a. göras genom nyhetsmedier, sociala medier samt genom publika evenemang såsom kampanjer och protester (Dellmuth, Tallberg 2017:707; Rasmussen et al 2014:253). Eftersom beslutsfattare förstår att intressegrupper har sina egna mål, som inte alltid är överensstämmande med deras, blir det nödvändigt för dem att konsultera flertalet intresseorganisationer med olika synsätt. De undersöker även de intresseorganisationer som använder sig av outsiderstrategier. Intresseorganisationerna brukar därför använda outsiderstrategier som ett ytterligare sätt, utöver insiderstrategierna, att få sin vilja igenom. Denna forskning menar därmed att försöken att influera politiska beslut blir som mest effektiva när de två strategierna används simultant (Weiler, Brändli 2015:747). Forskningen argumenterar mer och mer för att media har fått större betydelse för intressegrupper de senare åren, och att denna användning av media samt mobilisering av medlemmar därför blivit en allt vanligare strategi (Binderkrantz 2005:695).

3. Teoretiskt ramverk

Forskningen inom intressegrupper och deras lobbyverksamhet har ofta delat in verksamheten i de insider- och outsiderstrategier som redovisades i rubriken 'tidigare forskning'. Två teorier om vad som är det avgörande för varför vissa grupper använder vissa strategier, kommer presenteras i denna del. Dessa två teorier kommer stå som grund, och prövas i resultatdelen för att se om dessa två går att applicera på studiens fall. Nedan presenteras dessa två teorier om vilka faktorer som påverkar intressegrupper i vilken strategi de väljer att använda sig av när de försöker påverka beslutsfattande i demokratiska stater. Dessa två teorier kommer från två olika källor och presenterar två olika förklaringar till varför intressegrupper agerar som de gör. De lägger vikt vid olika faktorer bakom intressegruppers agerande, och därigenom bildar de ramverk för hur detta agerande kan förstås. Dessa två ramverk kommer sedan kontrolleras mot det valda fallet för att undersöka om det är möjligt att se om ett fall passar in i teorierna, eller om det agerar på annat sätt än förväntat. Ramverken innehåller olika mallar för hur man kategoriserar intressegruppers lobbystrategier och kommer därmed presentera olika förklaringar, men kommer även lägga olika stor vikt vid olika aspekter av ämnet. Den första teorin kommer presenteras först på grund av att den är mer omfattande och tar mer plats, medan den andra inte är fullt lika stor och utvecklad. De kommer dock prövas på fallet som likvärdiga teorier. Medan den första teorin fokuserar mer på de olika strategier som kan användas och vad som gör att intressegrupper använder dem, så fokuserar den andra teorin mer på hur olika typer av grupper väljer vissa strategier just på grund av grupptypen. Denna skillnad är varför jag funnit dem lämpliga och intressanta att använda som teoretiskt ramverk i detta arbete.

3.1 Binderkrantz fyra kategorier av strategier

Binderkrantz delar in lobbystrategier i underkategorier utöver de två grundstrategierna insider/outsider, dessa kategorier är följande: administrativ strategi, parlamentarisk strategi, medial strategi och mobiliseringsstrategi. Dessa fyra kategorier visas i tabell nr 1 på nästa sida, där även exempel på aktiviteter som faller in under de olika kategorierna redovisas. Som tabellen visar så faller den administrativa och den parlamentariska strategin under begreppet 'insiderstrategier', medan den mediala och mobiliserande strategin faller under begreppet 'outsiderstrategier' (Binderkrantz 2005:696). Tabellen har översatts från engelska och även modifierats delvis, då den från början hade direkta och indirekta strategier som val av begrepp. Detta har jag ändrat till insider/outsider för kontinuiteten, som jag nämnde tidigare.

Tabell. 1: Exempel på de fyra strategikategorierna.

Insiderstrategier		Outsiderstrategier	
<i>Administrativ strategi</i>	<i>Parlamentarisk strategi</i>	<i>Mediastrategi</i>	<i>Mobiliseringsstrategi</i>
Kontakta relevant minister. Kontakta statligt anställda Aktivt använda publika kommittéer osv. Svara på frågor om att ge kommentarer.	Kontakta parlamentskommittéer. Kontakta talespersoner i partier. Kontakta andra parlamentsledamöter. Kontakta partiorganisationer.	Kontakta reportrar. Skriva brev till redaktörer och kolumner. Släppa pressmeddelanden och hålla presskonferens. Publicera analyser och forskningsrapporter.	Arrangera offentliga möten och konferenser. Organisera brevskrivarkampanjer. Arrangera strejker, civil olydnad, direktaktioner och offentliga demonstrationer. Formulera petitioner.

(Binderkrantz 2005, s. 696)

Som tabellen visar så ligger de strategier som är riktade mot beslutsfattare och politiker inom de två insiderkategorierna, medan de strategier som är riktade mot media och allmänheten ligger inom ramen för outsiderstrategier. Detta följer principen för den forskning som tidigare bedrivits på ämnet, och som presenterades i det förra avsnittet. Dessa exempel ger en konkret definition över vilka strategier som kan användas av intressegrupper, och med hjälp av denna konkretisering kan en prövning av teorin lättare genomföras. Därför har denna tabell inkluderats i presentationen av denna teori. Utöver det har den även varit utgångspunkten för forskarens kategorisering av olika gruppers beteende. Däremot förklarar denna tabell inte vad som kan ligga bakom varför olika grupper väljer de olika strategierna, utan detta kommer presenteras i nästa stycke.

Binderkrantz menar att både insider- och outsiderstrategier är del i intressegruppers standardrepertoar. Grupper är alltså fullt kapabla att kombinera olika metoder. Däremot finns det viktiga skillnader mellan grupper i vilken metod de generellt sett föredrar. Grupper med stor omsättning är ofta mer benägna att använda sig av insiderstrategier, medan grupper beroende av att attrahera nya medlemmar föredrar outsiderstrategier. Outsiderstrategier ska däremot inte ses som det sämre alternativet, utan istället som ett aktivt beslut av de grupper

som vill uppvisa höga nivåer av aktivitet för sina medlemmar, samt potentiella medlemmar (2005:695).

Binderkrantz nämner även fyra olika faktorer hos intressegrupper som kan påverka dem i deras val av strategi. Den första faktorn är gruppens resurser i form av medlemmar, finanser och anställda. Den andra är medlemskonkurrens, alltså hur mycket gruppen behöver jobba för att attrahera medlemmar. Den tredje handlar om det politiska engagemanget hos gruppen, där grupper med fokus på ett fåtal policyområden mer sannolikt kan närma sig relevanta beslutsfattare än grupper med fokus på många policyområden. Den fjärde faktorn fokuserar på politisering och hur frågor med lågt intresse hos allmänheten är sammankopplade med nära relationer mellan beslutsfattare och intressegrupper (Binderkrantz 2005:700, 701).

Binderkrantz diskuterar dessa strategifrågor utifrån dessa fyra faktorer, men slår under arbetets gång däremot fast att de flesta grupper har kontakt med relevanta beslutsfattare, samt att de fyra strategikategorierna alla är viktiga för intressegruppers agerande (Binderkrantz 2005:701). Grupper är således kompetenta nog att kombinera insiderkontakten med beslutsfattare med mobilisering och media-fokuserade strategier, om taktiken inte är för konfrontativ (Binderkrantz 2005:703). Binderkrantz fortsätter att argumentera för att dessa resultat visar att grupper anpassar strategi efter situation och syfte, och därmed inte är låsta i en enskild strategi (2005:703). Medan outsiderstrategin kan användas till att få upp ett ämne på agendan, används insiderstrategierna i senare stadier av den beslutsfattande processen. Grupper kan också kombinera strategier mer rakt på, genom att pressa beslutsfattare både genom outsiderstrategier samtidigt som man närmar sig beslutsfattarna direkt. Outsiderstrategierna kan till och med användas i överläggning med politiker och byråkrater för att uppmärksamma allmänheten på ett visst problem, och på så sätt gynna både intressegrupper och statliga aktörer (Binderkrantz 2005:703).

Binderkrantz drar vidare slutsatsen att stämpla intressegrupper som antingen insider- eller outsidergrupper riskerar att osynliggöra de variationer som existerar inom användningen av de fyra strategierna. Hon menar att det är särskilt intressant att undersöka vilka grupper som tenderar att vara mer beroende av samtal med byråkrater och parlamentariker, och vilka grupper som istället lägger sina resurser på att kontakta media och mobilisera medlemmar (Binderkrantz 2005:705).

När Binderkrantz undersöker vilka grupper som tenderar att använda vilka strategier, kommer hon fram till att ett stort medlemsantal är kopplat till att en grupp använder sig av administrativa, men även mediala, strategier. Även grupper som har många politiska anställda, samt kontrollerar resurser vilka beslutsfattare värderar högt, är mer sannolika att använda sig av de administrativa strategierna. Både en hög önskan att påverka vissa politiska

beslut, och politisering av frågor är faktorer bakom att intressegrupper använder en administrativ strategi (Binderkrantz 2005:705, 706). De parlamentariska och mediala strategierna föredras generellt sett av grupper med ett större antal anställda som jobbar med politikfrågor, är aktiva i många politiska frågor, samt har höga ambitioner att påverka politiker (Binderkrantz 2005:705, 706). De grupper (fackföreningar, affärsgrupper m.fl.) med kontroll över specifika resurser är mindre benägna att använda sig av mediestrategier. Däremot är grupper med intresse i väldigt politiserade frågor mycket benägna att använda media- och mobiliseringsstrategier för att få inflytande (Binderkrantz 2005:706, 708).

Binderkrantz anser som tidigare nämnt att det inte finns några generella motsättningar mot att använda de olika strategierna samtidigt. Däremot menar hon att de grupper som kontrollerar specifika resurser föredrar den administrativa strategin framför allt. Det betyder att, för denna typ av grupper, leder den nära relationen till byråkrater till att de andra strategierna nedgraderas (2005:709). Även att detta kan innebära en viss begränsning för gruppens agerande, så hindrar det generellt sett inte grupper från att komplettera sina insiderstrategier med outsiderstrategier. Binderkrantz menar att desto fler politiska frågor en intressegrupp är engagerad i, ju mer kommer den engagera sig i de olika strategierna (2005:709, 710).

3.2 Dür & Mateos tre grupptyper

Dür och Mateo presenterar teorin om att grupptyp är det avgörande för vilken strategi som används. (2013:661). De menar också att det finns en bevisad fördel, gällande tillgång till beslutsfattare, för de intressegrupper som har stora resurser eller består av företag. Dür och Mateo vill därför undersöka om de resursfattiga grupper som hamnar utanför kan vända denna nackdel till något positivt genom outsiderstrategier (2013:661).

Författarna menar att det finns tre typer av grupper (Dür & Mateo 2013:663):

1. *Företagsföreningar* – föreningar vilka har företag eller samlingar av företag som medlemmar.
2. *Yrkesföreningar* – föreningar som jobbar för att tillgodose intressen åt en viss yrkeskår.
3. *Medborgargrupper* – grupper med brett medlemskap och som försvarar intressen som inte är direkt kopplade till medlemmarnas yrken.

Grupptypen blir som sagt här det relevanta för vilken typ av strategi man använder sig av. Företagsgrupper är mer benägna att använda sig av insiderstrategier, medan medborgargrupper och yrkesorganisationer till större utsträckning använder sig av

outsiderstrategier (Dür & Mateo 2013:663, 674). Här förklaras detta med att medborgargrupper för en konstant kamp för att kunna behålla sin medlemsbas, och därför måste välja att fokusera på den ena eller den andra strategin. Insiderstrategier ses generellt som mer effektiva i frågan om att påverka politiker och beslutsfattare, men däremot är inte sällan resultaten från denna typ av lobbyverksamhet relativt osynlig för medlemmarna. Outsiderstrategin blir därför det föredragna valet, eftersom arbetet blir synligt för ett större antal människor, även om de satta målen genom detta riskerar att inte kunna nås, och säkrar därigenom gruppens överlevnad. Denna typ av grupp förväntas prioritera överlevnad framför påverkan. Yrkesorganisationer har inte ett lika stort problem med att överleva, men har däremot många potentiella medlemmar vilka inspirerar grupper till att forma lobbyverksamheten så att medlemsrekrytering prioriteras (Dür & Mateo 2013:663).

Dessa tankar är inte applicerbara på företagsföreningar utrustade med specialinformation som värdesätts högt av beslutsfattare, då detta ger dem enklare tillgång till politiska institutioner. Samtidigt har medborgargrupper andra former av resurser, såsom volontärer. Dessa olika resurser ger de olika grupperna olika förutsättningar; för företagsföreningar är det billigare med insiderstrategier, och för medborgargrupper är outsiderstrategier billigare. Yrkesföreningar hamnar i en mittemellan-situation, där deras medlemmar ofta har någon sorts specialinformation, men problem med de kollektiva aktionerna gör det svårt för dessa organisationer att mobilisera sin information i utbyte mot tillgång (Dür & Mateo 2013:664).

Skillnaden i dessa grupptypers resurser ses också här som en faktor till varför de väljer olika strategier. Outsiderstrategier är generellt sett billigare än insiderstrategier, och används därför mer av resursfattiga intressegrupper. Medan företagsorganisationer enligt detta synsätt kan förväntas använda eventuella extraresurser till att förfina sin insiderstrategi, antas medborgargrupper och yrkesföreningar använda sina extraresurser till outsiderstrategier för att kunna behålla sin bas av anhängare och medlemmar. Följaktligen blir även effekten av resurser beroende på grupptyp, där ytterligare resurser används till att stärka sin redan föredragna strategi (Dür & Mateo 2013:664, 665).

Dür och Mateo menar att yrkesorganisationer är generellt sett mindre aktiva än både företagsorganisationer och medborgargrupper. Däremot är de förhållandevis mer aktiva med outsiderstrategier, som att dela ut informationsblad och broschyrer, starta debatter på internet, samt organisera och delta i demonstrationer. Företagsorganisationer fungerar däremot annorlunda, och använder sig främst av insiderstrategier inom alla policyområden (2013:671, 672, 673). Här ses alltså distinktionen mellan de tre typer av organisationer som en betydande del i den variation av gruppers strategival som påvisats i denna rubrik. Däremot måste det också noteras att variationerna även är beroende på de olika gruppernas resurser, och att

skillnader som uppvisats främst gäller resursrika grupper (Dür & Mateo 2013:676, 677). Dür och Mateo anser ändå sitt forskningsresultat gällande de tre grupptyperna att vara av stor betydelse (2013:678).

4 Metod och material

4.1 En teoriprovande textanalys

Denna fallstudie kommer försöka att pröva två teorier om hur intressegrupper beter sig på ett enda fall (LO), för att se om det utifrån dessa teorier går att dra slutsatser om hur detta fall har betett sig och varför. Detta kommer följaktligen vara en teoriprovande studie, vilket är en studie som knyter sin undersökning till redan existerande teoribildning inom ämnet, för att pröva nytt empiriskt material på teorin och på så sätt testa hållbarheten i den (Teorell & Svensson 2007:48). En väg av teoriprovande studie som skulle kunna vara användbar på fallet i denna undersökning kallas för induktiv och utgår ifrån ett antal observationer ur vilka man sedan försöker utforma generella påståenden. Ett klassiskt exempel är att efter att ha observerat ett större antal svanar dra slutsatsen att ”svanar är vita”. Den induktiva slutsatsen kommer dock alltid med problem eftersom det även finns svarta svanar (Teorell & Svensson 2007:49).

Eftersom den induktiva vägen kan vara så pass problematisk finns ett alternativ vilket bättre skulle kunna appliceras på detta fall. Detta är den hypotetisk-deduktiva metoden som istället för att utgå ifrån empiriska observationer istället utgår ifrån en hypotes, eller en teori, som sedan följs av empiriska konsekvenser, vilka är följder som ska kunna observeras om hypotesen är sann. Efter dessa steg görs då en empirisk undersökning för att avgöra om dessa empiriska konsekvenser faktiskt stämmer. Utifrån detta drar man sedan sin slutsats om hypotesen (Teorell & Svensson 2007:50). Däremot är denna slutsats inte logiskt kopplad till den hypotes man lägger fram i början av sin metod. Därför kan det vara så att dessa empiriska konsekvenser skulle kunna förklaras utifrån helt andra hypoteser. Det kan också finnas ett stort antal andra konsekvenser av hypotesen, och det är inte heller säkert att de konsekvenserna skulle få stöd i den empiriska prövningen. För att då kunna avgöra stödet för skilda konkurrerande teorier måste de åtföljas av i alla fall delvis åtskilda empiriska konsekvenser. Den teori vars konsekvenser stämmer bäst överens med det empiriska materialet får starkast stöd. Härigenom medkommer premisen att ju sämre de empiriska konsekvenser som härletts från en viss teori stämmer med verkligheten, desto sämre stöd för denna teori (Teorell & Svensson 2007:51).

Anledningen till att dessa båda sätt att gå inom den teoriprovande studien redovisats, är att den första kan kopplas till vad dessa två teorier har försökt göra. Detta genom att ha försökt generalisera vissa beteenden av intressegrupper, medan den andra vägen kan vara mer relevant för just detta arbetets utformning. De är båda relevanta i detta arbete just för att arbetet ska försöka antingen bevisa eller motbevisa de hypoteser som de två teorierna presenterar. Däremot kallar författarna inte sina egna teorier för hypoteser, utan resultat som de har arbetat fram. Därför finner jag att den induktiva vägen är relevant för att förstå bakgrunden till teorierna, medan den hypotetisk-deduktiva vägen är den metod med vilken dessa två teorier kommer undersökas mot det aktuella fallet. Eftersom detta arbete kommer analysera vetenskapligt arbete och värdera dess validitet så kommer detta vara en textanalys.

Textanalys är en metod för att kritiskt analysera dokument och data, och att på så sätt undersöka dem (Punch 2014:197). Grunden i textanalys innebär att aktivt läsa och ställa frågor till den undersökta texten, och se om denna kan svara på frågorna. Frågorna man ställer till texten handlar ofta om textens innehåll i och med att man undersöker vad texten vill säga och poängtera, samt undersöker på vilka premisser texten vilar. Textanalyser kan syfta till att systematisera innehållet i de texter man vill undersöka, eller kritiskt granska innehållet i dem (Esaiasson et al 2007:237, 238). För att ytterligare kunna konkretisera denna studie skulle man kunna dela in detta kritiskt granskande syfte i ytterligare en kategori. Detta skulle i detta fall vara den idékritiska analysen, som går ut på att ta ställning huruvida en given argumentation når upp till bestämda, rationella eller moraliska, normer. Texten används i denna metod som ett hjälpmedel för att upptäcka samhällsförhållanden. Genom studiet av texten förstås sakers tillstånd i ett vidare sammanhang (Esaiasson et al 2007:239).

Anledningen till att denna analys är mest lämplig för detta arbete är syftet att undersöka hur dessa teorier håller mot ett enskilt fall, och genom detta analysera hur dessa två texters idéer håller mot samhällsförhållanden, som LO:s verksamhet faktiskt kan räknas in i. LO:s politiska verksamhet är en stor del i den svenska politiken och arbetsmarknaden, och därför vill jag konfrontera dessa två teoriers idéer med detta. Sammanfattningsvis så är detta arbete en teoriprovande studie och en idékritisk textanalys, med syfte att testa två teorier mot ett enskilt fall.

4.2 Material

Det primära materialet i denna studie är just de teorier som kommer undersökas. Dessa har valts ut efter genomläsning av många olika texter inom ämnet, och för att dessa har fångat mitt intresse. Texterna har främst kommit ur vetenskapliga skrifter, och hämtats via LUBsearch. Anledningen till detta är att det finns ett mycket större antal vetenskapliga

artiklar som berör detta arbetes ämne än vad det finns böcker. Dessa två teorier är olika men är fortfarande byggda ur samma forskning som utvecklats om insider/outsiderstrategier. Anledningen till att just dessa två valdes ut var också att den ena handlar mer om anpassning efter situation, medan den andra uttrycker starkare ”regler” för hur intressegrupper kommer bete sig. Dessa två ståndpunkter fann jag intressanta. Dessa två teorier är inte helt samtida, utan det skiljer knappt 10 år mellan dem, även denna faktor tyckte jag var intressant då det kanske kunde indikera något om en förändring i hur forskningen i ämnet utvecklats eller ändrats.

Materialet som behandlar studiens fall (LO) kommer främst från deras egen hemsida samt ur rapporter de publicerat. Detta har varit ett delvis medvetet val, då jag ville se hur de själva presenterar och förklarar sin verksamhet. De skriver själva mycket om sin verksamhet inom politik och opinionsbildning på sin hemsida, och när jag sedan ville söka information från andra källor var det svårt att finna sådant som handlade om verksamheten. Mycket av det som står skrivet i media om LO handlar om deras ståndpunkter i sakpolitiska frågor, och det är inte relevant i detta arbete. Det som skulle undersökas var inte innehållet i deras strategier, utan istället typen av strategier. Därför blev LO:s rapporter om hur utvalda delar av deras verksamhet fungerar, verksamhetsberättelser, årsredovisningar, samt deras hemsida de mest använda källorna i arbetet med fallet. Jag har även valt att i så stor mån som möjligt inkludera den del av deras verksamhet som skedde under 2018, för att på så sätt få aktuell information om hur de idag arbetar. Dessa urval upplever jag har stärkt arbetet i och med att en så stor organisation tydligt kan redovisa hur deras verksamhet bedrivs, samt att det byggt på primärkällor. Dessa källor kan därför riskera att inte vara helt objektiva, men därför har informationen diskuterats i analysdelen för att ge djup till arbetet. Däremot anser jag att om en organisations verksamhet ska undersökas, är det fördelaktigt om den informationen komma från organisationen själv. Detta för att få så korrekt och direkt information som möjligt.

5 Resultat och analys

De två teoretiska ramverken som presenterades i avsnitt 3 kommer i detta avsnitt kopplas samman med det valda fallet vilket är Landsorganisationen i Sverige (LO). Detta kommer börja med en presentation av LO:s politiska engagemang och arbete, för att sedan koppla detta samman med de två teorierna. Det som detta avsnitt kommer försöka uppnå är att undersöka om dessa teorier kan appliceras på fallet och därigenom förklara hur LO:s politiska

verksamhet fungerar. Med andra ord är detta avsnitt till för att pröva de två teorier som arbetet byggts på. Under presentationen av denna prövning kommer resultaten även analyseras för att slutsatser senare ska kunna dras. Allra sist kommer en avslutande sammanfattning presenteras, för att de resultat som kommit fram ska kunna överblickas inför stycket 'Slutsats'.

5.1 LO och deras politiska arbete

LO beskriver sina uppdrag som att vara arbetstagarnas företrädare på arbetsmarknaden genom att förhandla med arbetsgivarna. På detta sättet är de genom sina medlemsförbund en facklig organisation. Däremot menar LO att deras medlemmar dagligen blir påverkade av politiska beslut. Därför måste organisationen också ha som uppdrag att påverka politiska beslut i riksdag, kommun, landsting och på EU-nivå (Landsorganisationen i Sverige 2018 a). I sin årsredovisning från året 2017, vilken är den nyaste tillgängliga, beskriver LO sin organisation och uppdrag, vilket bl.a. är att verka för att arbetstagarnas intressen i samhällspolitiska frågor tillvaratas. LO har 14 anslutna medlemsförbund, med sammanlagt 1 442 355 medlemmar under räkenskapsåret 2017. Under 2017 års redovisning räknade man även på kapitalet efter skatt, vilket uppsteg till 4 423 474 kronor (Landsorganisationen i Sverige 2018:1, 6 g). Utifrån dessa siffror kan man dra slutsatsen att LO är en resursrik organisation både sett till medlemsantal och ekonomi. De olika sakpolitiska frågor som LO arbetar med kommer inte diskuteras eller värderas i detta arbete, då innehållet i deras politiska arbete inte ska undersökas, utan syftet med undersökningen är att ta reda på hur och varför detta arbete bedrivs, för att sedan kunna pröva det mot de två teorierna.

LO samverkar med Socialdemokraterna då de menar att de har olika uppgifter och roller men däremot delar samma grundvärderingar om solidaritet och jämlikhet (Larsson 2018, Landsorganisationen i Sverige 2018 a). Detta kallar man för facklig-politisk samverkan och syftet är att åstadkomma politiska förändringar genom ett långt och kontinuerligt samarbete mellan LO och Socialdemokraterna. LO bedriver också påverkansarbete som, till skillnad från den facklig-politiska samverkan, inte kräver en gemensam ideologisk värdegrund med de man samarbetar med. Detta pågår parallellt med facklig-politiska samverkan, och riktas mot de övriga partierna, och andra organisationer. Anledningen till dessa två olika verktyg är att LO söker allierade även utanför Socialdemokraterna, för att kunna uppnå förändring inom enskilda sakfrågor (Landsorganisationen i Sverige 2012). På sin hemsida presenterar LO de sakpolitiska områden man engagerar sig i från A-Ö. Områdena är totalt 28 stycken och sträcker sig ända från arbets- och lönepolitik till EU-politik och klimatfrågor (Landsorganisationen i Sverige 2018 b).

5.1.1 Facklig-politisk samverkan

När det socialdemokratiska partiet grundades 1889 var fackföreningarna med och grundade det, och knappt tio år efter det bildades LO. LO:s kongress samlas vart fjärde år och då diskuteras frågan om facklig-politisk samverkan, och ett beslut om dess fortsatta existens tas. Ett beslut om det ekonomiska stödet till socialdemokraterna tas också i samband med detta (Landsorganisationen i Sverige 2012). LO betalar ut 6 miljoner kronor till Socialdemokraterna årligen, vilket motsvarar 4 kronor per medlem och år (Landsorganisationen i Sverige 2018 a). LO gör också insatser under valåren utöver det årliga bidraget (Landsorganisationen i Sverige 2012). Denna facklig-politiska samverkan sker exempelvis genom Socialdemokraternas fackliga utskott SFU, som utses av partistyrelsen som ett samarbetsorgan. I utskottet finner man företrädare för bl.a. partistyrelsen, riksdagsgruppens fackliga studiegrupp och LO. Utskottet diskuterar politik, gör analyser, och har även som uppgift att samordna valrörelserna tillsammans med förbundens informationsansvariga (Landsorganisationen i Sverige 2012).

Samverkan mellan partiet och facket kan idag delas in i sju beståndsdelar, för att konkretisera verksamheten (Rydstedt 2011:9, 10):

1. *Medlemsvärkning* – Värkning av LO-medlemmar till Socialdemokraterna. Detta har börjat sedan kollektivanslutningen (om man gick med i LO-förbunden blev man också medlem i Socialdemokraterna automatiskt) upphörde.
2. *Representation* – Det finns alltid personer med facklig bakgrund bland riksdagsledamöterna. Några namn på valsedlarna ska alltid vara fackliga.
3. *Policy- och samtalspartners* – Regelbundna träffar mellan LO-företrädare och socialdemokratiska politiker på olika nivåer. Inte sällan av informell karaktär, och syftar till att informera varandra om ståndpunkter.
4. *Ekonomiska bidrag* – De pengar som årligen skänks åt partiet av LO.
5. *Valsamarbete och 1 maj* – Facket hjälper till att mobilisera partiet vid politiska aktiviteter och val. LO ska verka för en socialdemokratisk valseger. Detta innebär valaktiviteter, flygblad, bemanning av valstugor osv.
6. *Utbildning* – Facklig-politiska utbildningsinstanser såsom kurser, konferenser och seminarier.
7. *Opinionsbildning* – Gemensam opinionsbildning.

Denna nära samverkan mellan parti och facket har idag blivit mer ifrågasatt då endast ca hälften av medlemmarna i LO röstar på Socialdemokraterna, men ändå är med och finansierar

deras valrörelse etc. LO motiverar samverkan med att kongressen är beslutsfattare, och att det därför är ett demokratiskt skeende som sker i samförstånd med medlemmarna. Om stödet skulle gå ner än mer skulle kongressen få allt svårare att besluta om samverkan (Landsorganisationen i Sverige 2012). Det minskade stödet för Socialdemokraterna har också lett till att LO-medlemmar inte längre är lika väl representerade i Socialdemokraternas utformning av sin politik. Medlemmarna missar på grund av detta möjligheten att vara med och utforma politiken genom detta, och partiet missar kunskap som LO-medlemmarna kunde bidragit med (Landsorganisationen i Sverige 2012). Den facklig-politiska samverkan anses behöva att fackets medlemmar vill stödja och samarbeta med Socialdemokraterna. LO konstaterar dock att man måste förbättra sin förklaring till varför facket måste påverka politiken, och varför samarbete med just Socialdemokraterna är det bästa alternativet (Rydstedt 2011:16, 17).

5.1.2 Påverkansarbete mot övriga aktörer

LO använder däremot sig inte endast av sin relation till Socialdemokraterna för att påverka politiken, utan bedriver även påverkansarbete riktat mot aktörer man nödvändigtvis inte delar grundvärderingar med (Landsorganisationen i Sverige 2012).

Tabell 2. LO:s synlighet i media 2018

LO i media 2018	Typ:	Antal:
Rapporter	Rapporter som handlade om eller syftade till att informera om sakfrågor LO driver.	27 stycken.
Remissvar	Svar på remisser skickade av regeringen för att undersöka stöd och få synpunkter på lagförslag.	8 stycken
Debattartiklar	Skrivna för att uttrycka åsikter i vissa sakfrågor och publicerade i många olika tidningar, bl.a. DN, SvD, Göteborgs-Posten.	28 stycken
Artiklar	Artiklar som nämnt LO under året eller på ett eller annat sätt inkluderat LO.	68 stycken (1,3/vecka)
Pressmeddelanden	Pressmeddelanden som publicerats för att leda uppmärksamheten till saker som skett i LO:s verksamhet.	44 stycken

(Landsorganisationen i Sverige 2018 b, d, e, f. Regeringen 2017)

Under fliken 'LO i media' på LO:s egen hemsida finns information om material som organisationen publicerat genom åren (2018 b), och här har jag valt att endast inkludera året 2018 då det gav mycket material att arbeta med, samt för att få aktuella uppgifter. Denna information är vad som presenteras i tabellen ovan, för att förtydliga informationen och klart och tydligt visa de olika arbetssätten LO använt sig av. Först i tabellen kommer rapporter som publicerats det senaste året, vilka tjänar syftet att upplysa om de frågor LO driver. Sedan kommer remissvaren som kommenterar olika lagförslag från regeringen. Debattartiklarna och artiklarna handlar också om att få uppmärksamhet inom vissa frågor. Pressmeddelandena har också syftet att få uppmärksamhet, men mer för att uppmärksamma verksamheten t.ex. meddela att en ny rapport släppts (Landsorganisationen i Sverige 2018 d). Tabellen har utformats för att ge en snabb överblick över de olika materialen som under 2018 släpptes på olika plattformar, samt för att visa på omfattningen av de olika materialen. Detta har lagts till för att man ska få en uppfattning om hur ofta LO ses eller hörs i media. Syftet med LO:s medieverksamhet är att ta plats i samhällsdebatten, och visa för både LO-medlemmar och andra löntagare att organisationen är relevant. Den kunskap som LO:s experter besitter ska nå ut utanför LO-borgen (Landsorganisationen i Sverige 2016).

5.2 Teoretiska ramverk tillämpade på fallet LO

5.2.1 Strategiteorierna och LO

LO:s olika strategier för att påverka politiska beslut är många och i detta avsnitt ska det undersökas om de fyra strategikategorierna kan användas för att förklara dessa. LO beskriver hur de har möten med företrädare i det Socialdemokratiska partiet och även har ett gemensamt utskott där både partistyreelse och riksdagsgrupp representeras. Detta samarbete faller inom ramen för insiderstrategier, och mer specifikt den parlamentariska kategorin. Inom den parlamentariska kategorin faller kontakt med partiorganisationer, talespersoner i partier och parlamentsledamöter (se Tabell 1, s. 10). Alla dessa kategorier av politiska roller finns representerade från Socialdemokraterna i detta utskott.

För att konkretisera denna undersökning ytterligare, kan vi utgå ifrån de sju beståndsdelar i vilka samarbetet mellan Socialdemokraterna och LO kan delas in i.

Värkning av medlemmar – denna punkt går inte helt självklart koppla samman med någon av dessa kategorier. Däremot kan man anta att denna medlemsvärkning går hand i hand med att

LO vill ha större inflytande i det socialdemokratiska partiet. Utifrån detta antagande skulle denna beståndsdel falla in under den parlamentariska strategin.

Representation – denna punkt går att koppla till den parlamentariska strategin om att ha kontakt med partiorganisationer, samt partiföreträdare. Om företrädarna är knutna till LO kan denna kontakt antas vara väletablerad.

Policy- och samtalspartners – kontakten mellan parti och facket fortsätter här genom de regelbundna mötena och kan därför även här kopplas till den parlamentariska strategin. Här kan den administrativa strategin också gälla i de fallen ifall de politiker som deltar i mötet innehar en, för det diskuterade ämnet, relevant ministerpost.

Ekonomiska bidrag – dessa pengar skänks åt partiet av LO och kan inte tydligt kopplas till en av dessa kategorier. Däremot kanske det kan vara så, att precis som i fallet med medlemsvärningen, att facket väntar sig någon form av inflytande genom detta. Då blir detta också en parlamentarisk strategi.

Valsamarbete och 1 maj – här kan uppgiften att mobilisera partiet i samband med val och första maj direkt kopplas till mobiliseringsstrategin, då den handlar om att ordna demonstrationer och offentliga möten.

Utbildning – under denna punkt faller konferenser med utbildningssyfte, vilka också räknas in under mobiliseringsstrategier.

Opinionsbildning – denna punkt handlar om gemensam debattpåverkan från parti och fack. Denna punkt faller därför inom mediestrategin som handlar om att kontakta reportrar, samt skriva brev till kolumner och redaktörer.

De sju beståndsdelarna berör alltså alla fyra av de kategorier som Binderkrantz utformat gällande strategier hos intresseorganisationer. Den mest använda av LO blir här då den parlamentariska, som faller inom insiderstrategierna. Däremot är inte den andra typen av insiderstrategi, den administrativa, alls lika vanlig utifrån dessa beståndsdelar. Den näst mest använda blir istället outsiderkategorin mobiliseringsstrategi. Alltså blir detta nära samarbete inte en avgränsning till insiderstrategier i undersökningen av de fyra kategorierna, utan man använder alla, fast i olika situationer. Denna anpassning av strategi för att nå olika syften stämmer däremot också in på teorin Binderkrantz har om att intresseorganisationer anpassar sig efter rådande situation. Utöver detta stämmer även teorin om att grupper med stor omsättning föredrar insiderstrategier, vilket LO verkar göra enligt de redovisade beståndsdelarna. Däremot använder LO sig också av outsiderstrategier vilket även det stämmer utifrån teorin, då resursrika grupper kan göra detta för att visa en hög aktivitet.

Binderkrantz teori presenterar också fyra faktorer bakom varför intressegrupper väljer de strategier de gör. En faktor är att frågor med lågt intresse hos allmänheten är kopplade till nära samarbete mellan beslutsfattare och intressegrupper. Här går LO rakt emot teorin då man kan anta att de frågor som de driver har högt allmänintresse, med tanke på det stora antalet medlemmar man har, men att man ändå har ett nära samarbete med beslutsfattare. En annan av dessa faktorer är hur grupper med fokus på få policyområden har en närmre kontakt med relevanta beslutsfattare. Detta verkar inte stämma i fallet LO då deras policyområden är många, men de ändå har sin täta kontakt med beslutsfattare. Detta kan dock antas variera beroende på vilka partier som sitter i regeringen, då LO kan få det svårare att få gehör för sina frågor under år där regeringen inte inkluderar Socialdemokraterna. I dessa situationer kommer LO:s andra påverkansarbete in.

LO:s andra former av påverkansarbete handlar mycket om att skriva texter. Dessa texter har olika syften, men en kategori av dessa texter är debattartiklar man får publicerade i media. LO syns även i media utan att själva har skrivit artiklarna, men dessa båda faller ändå inom samma strategi: mediestrategin. Anledningen till detta är att de texter de själva skickar in kan räknas som att kontakta redaktörer, och de andra artiklarna handlar ofta om pressmeddelanden eller rapporter som LO publicerat, vilka också är inkluderade i mediestrategierna. Även remissvaren man publicerar kan sorteras in under att publicera analyser och blir därigenom också en mediestrategi. Om man kollar på antalet av alla dessa typer av mediala publikationer som gjordes under 2018 kan man dra slutsatsen att LO använder sig mycket av just den mediala strategin. Detta passar också in i Binderkrantz teori då hon menar att intressegrupper med stort medlemsantal samt med hög önskan om att påverka politik, vilket LO absolut måste räknas som, tenderar att föredra mediala strategier. Däremot stämmer inte hennes teori om att dessa medlemsrika grupper också tenderar att föredra administrativa strategier in på LO till lika stor del, även att man använder dem till viss del. Den administrativa strategin kopplar hon också till grupper med ett stort antal politiskt anställda samt kontrollerar resurser som beslutsfattare värderar högt. I detta fall kan LO antas stämma in till viss del då man faktiskt använder dessa strategier, om än relativt lite. Att man kontrollerar ett stort antal arbetstagare skulle kunna ses som resurser av politiker, i form av möjliga röster.

LO använder framför allt sig av parlamentariska och mediala strategier, vilket också stämmer överens med Binderkrantz teori om att grupper med många anställda som jobbar med politikfrågor är aktiva i många politiska frågor, och har höga ambitioner att påverka politiker generellt sett föredrar dessa två strategikategorier.

LO använder sig mer eller mindre av alla de fyra strategikategorierna simultant, och även detta stämmer med delar av Binderkrantz teori om att detta inte innebär några generella

motsättningar, och att grupper ser alla fyra kategorier som viktiga. Hon menar dock att grupper som kontrollerar specifika resurser framför allt väljer administrativa strategier, vilket är svårt att koppla till hur LO arbetar. LO kontrollerar ett stort antal medlemmar och därigenom röstberättigade medborgare, samt även ett stort årligt bidrag till Socialdemokraterna. Trots detta är inte den administrativa strategin använd särdeles mycket av LO. Som tidigare konstaterat är majoriteten av LO:s strategier parlamentariska. Därför kan vi se att denna del i teorin inte heller stämmer. Ett eventuellt föredragande av de administrativa strategierna kan leda till ett nedgraderande av de andra strategierna, men eftersom LO inte föredrar dem så är inte detta applicerbart i detta fall

LO använder sig som sagt av alla fyra kategorier av strategier, även om man inte använder alla av dem exakt lika aktivt. Teorin Binderkrantz har är att ju fler politiska frågor en intressegrupp är engagerad i, ju mer kommer de engagera sig i de fyra strategierna. I LO:s fall verkar det i alla fall till viss del stämma.

Även om denna teori talat mycket om vilka tendenser olika intressegrupper kan ha gällande val av strategier, så handlar till stor del om en kombination av de fyra kategorierna och även att olika kategorier kan anpassas till olika situationer. Detta kan absolut tänkas stämma i LO:s fall då de i enligt en generaliserad bild använder sig av de parlamentariska strategierna i sin kontakt med Socialdemokraterna, och de mediala strategierna i sitt påverkansarbete som är separat från dem.

5.2.2 Grupptyper och LO

Enligt de tre typer av intressegrupper som Dür och Mateo urskiljer så är LO en yrkesorganisation, då de genom sina förbund företräder arbetstagare av vissa olika yrken och deras intressen. Enligt deras teori ska alltså denna gruppindelning vara det relevanta till varför grupper använder sig av insider- eller outsiderstrategier. I denna teori delas dessa två strategier inte upp i underkategorier som den första teorin, utan här är typen av grupp det som är i fokus. Teorin presenterar yrkesorganisationer som intresserade av att utöka sin medlemsbas, och förväntas därför utforma sin verksamhet för att locka potentiella medlemmar. Detta görs genom outsiderstrategier eftersom arbetet då blir synligt för ett större antal människor. Denna del i teorin kan stämma in på LO som använder sig av outsiderstrategier, såsom media, då man här återigen kan koppla in de olika rapporter och debattartiklar som LO skapar och sprider.

Yrkesföreningar sitter ofta på specialinformation enligt denna teori, men har däremot svårt att mobilisera denna information i utbyte mot tillgång. Denna del av teorin är raka motsatsen till fallet LO och deras arbete, då deras samarbete med Socialdemokraterna kan antas ge dem

konstant tillgång till politiska beslutsfattare och andra viktiga personer. Exempel på hur information i utbyte mot tillgång inte är några problem är SFU, Socialdemokraternas fackliga utskott, och de två beståndsdelarna representation och policy- och samtalspartners. Att Socialdemokraterna har ett utskott för fackligt arbete samt att fackliga representanter också innehar riksdagsplatser är en tillgång, som styrker bilden av att det inte finns några problem med mobiliseringen.

Yrkesföreningar förväntas också utöver sin insiderstrategi, lägga eventuella extraresurser på outsiderstrategier för att på så sätt säkra medlemmar. Här kan man anta att det stämmer in på LO då man bevisligen använder både outsider- och insiderstrategier. Man kan också antas använda dessa för att säkra medlemmar. Däremot talar ingen del av LO:s information om deras lobbystrategier om hur de går tillväga för att attrahera medlemmar. Istället talar man om hur man jobbar med att få medlemmar till Socialdemokraterna. Denna inriktning mot outsiderstrategier antas också bero på resurser, alltså att yrkesorganisationer gör så här på grund av bristande ekonomiska resurser då outsiderstrategier. Det är mycket tveksamt om denna ekonomiska förklaring är applicerbar på LO, eftersom de har ett stort kapital, samt årligen kan skänka en så stor summa till Socialdemokraterna.

Yrkesorganisationer antas också vara generellt sett mindre aktiva än de andra två kategorierna av intresseorganisationer, förutom i outsiderstrategier där de anses vara relativt mer aktiva i att starta debatter på internet och starta samt delta i demonstrationer. Även om LO absolut kan ses som aktiva i dessa två outsiderstrategier, så är de väldigt aktiva även inom andra strategier och områden. De har ett enormt engagemang inom insiderstrategier i och med sin koppling till Socialdemokraterna, och är väldigt aktiva inom många olika politiska frågor. Att generalisera yrkesorganisationer som mindre aktiva än andra grupper går absolut inte applicera på fallet LO.

Dessa tre distinktioner mellan gruppypers beteende är främst gällande resursrika grupper enligt teorin. Detta förklarar heller inte varför inte LO stämde in särskilt väl på de olika egenskaper som tillskrivits yrkesorganisationer i denna teori.

5.2.3 Sammanfattning

De båda teorierna har flertalet komponenter som går att applicera på fallet LO. Däremot finns det lika många komponenter som inte alls går att tillämpa. Det går att urskilja en relativ skillnad mellan de två teorierna i hur väl de stämmer överens med LO:s verksamhet. Den första, och också den största, teorin av Binderkrantz stämmer oftare än vad Dür och Mateos gör. Detta skulle kunna förklaras med att denna lämnar mer utrymme för intresseorganisationer att anpassa sig efter den rådande situationen. Den uttrycker tydligt att

intresseorganisationer faktiskt kan bete sig på olika sätt beroende på vad som händer dem, eller vad de vill åstadkomma. Även att vissa generaliseringar görs, lämnas ett tydligt utrymme till att teorin kanske inte har alla svar. LO går ibland rakt emot hur en grupp med deras resurser ska bete sig enligt teorin, men betar sig ibland också helt i linje med vad teorin säger.

Gällande den andra teorin så stämmer den på vissa punkter, men i förhållande till den första teorin så stämmer den inte alls i samma omfattning. Den delar in intressegrupper i dessa tre kategorier, och sedan ger den dem väldigt lite utrymme för att gå utanför dessa ramar. Problemet med detta fall är att det inte fungerar utifrån hur LO:s verksamhet faktiskt ser ut. Att dela in LO i facket yrkesorganisation är oundvikligt, då det är en organisation som företräder människor på grund av de yrkeskategorier de tillhör. Att teorin, om hur en sådan organisation betar sig, inte fungerar när man applicerar den på det enskilda fallet, kanske inte säger så mycket i det stora hela. Däremot säger det att LO och teorin om grupptyper inte är ideala att koppla samman. Värt att påpeka är att vissa delar i teorin stämmer fullt in på fallet LO, såsom att yrkesorganisationer har mycket specialinformation. Detta stämmer absolut på LO, men delen om att man har svårt att mobilisera informationen är vad som inte alls går att applicera på detta fall. Att yrkesorganisationer vill utöka antalet medlemmar är också något vi kan anta stämmer på LO, då de flesta organisationer kan antas vara intresserade av att utöka sin verksamhet och nå ut till fler människor.

Sammanfattningsvis så kan det konstateras att de båda teorierna har vissa delar som går att applicera på fallet LO, däremot är den första teorin mer med fallet överensstämmande än vad den andra teorin är.

6 Slutsats

6.1 Diskussion

Frågeställningen i detta arbete har varit om Binderkrantz samt Dür och Mateos teorier, om intressegruppers strategier för politisk påverkan, går att applicera på det enskilda fallet LO. Den frågan ska jag nu försöka besvara. Svaret är inte helt hugget i sten, utan det går att vinkla det åt olika håll.

Dessa två teorier handlar i grunden om att finna generella svar på hur intressegrupper förväntas bete sig, beroende på olika faktorer. I den första teorin fokuseras det mer på resurser och anpassning till situation, medan den andra handlar om att kategorisera grupper för att kunna se hur de betar sig. Båda dessa teorier har flera olika poänger i sina arbeten, men däremot är frågan om de är applicerbara på enskilda fall.

Antingen är det så att dessa teorier säger något om det urval av fall som de själva undersökt för att komma fram till sina slutsatser, och inte kan säga så mycket om andra fall. I detta scenario kan ändå vissa komponenter absolut stämma överens med det fall som undersökts i detta arbete, men frågan är om dessa komponenter säger något vetenskapligt relevant för att bättre kunna förstå fallet. Även om det som presenteras är intressant, kan det vara så att det inte ger några vetenskapliga slutsatser av substans. Genom att undersöka detta fall utifrån dessa två strategier, har vi lärt oss mer om det undersökta fallet. Däremot har vi samtidigt inte kunnat koppla fallet helt till någon av de två undersökta strategierna. Det man kunnat se av resultatet är att även om mycket av det som teorierna nämner stämmer, så är även en del inkorrekt.

För att svara på frågeställningen så går det absolut att applicera dessa två teorier på fallet LO, och få intressanta resultat ut av det. Dessa resultat måste dock diskuteras vidare för att bli relevanta och kunna förstås. Att diskutera dessa resultat anser jag är vad som ger denna undersökning relevans. Genom att diskutera dessa resultat kanske man också kan komma fram till en hypotes om varför dessa teorier inte helt stämmer på fallet.

Under arbetet med denna uppsats så har jag funderat mycket över det fall jag valt, LO. Kan det vara så att detta fall var för unikt för att kunna applicera på den forskning om intressegrupper som finns idag? LO har varit en så stor maktfaktor och opinionsbildare i så många år i Sverige, och det nära arbetet med Socialdemokraterna kanske bidrar till detta. Att en facklig organisation med så många medlemmar, som har så nära relation till Sveriges största parti har därigenom en enorm plattform att jobba ifrån. Denna enorma plattform man faktiskt förfogar över, och ett stort kapital att använda sig av, kanske är tillräckligt för att LO ska vara ett fall som inte passar in i mallarna. Detta är också ett stort skäl till varför jag tycker detta är så intressant att undersöka. Om dessa teorier delvis kan förklara hur denna stora organisation fungerar, så är de verkligen vara forskning värd att arbeta vidare på. Dessa två teorier förklarade mycket om hur LO arbetar, men de missade också att förklara stora delar av arbetet. Därför kan de inte räknas som lyckade att applicera på fallet LO, även att de absolut var applicerbara, för att återknyta till frågeställningen.

6.2 Framtida forskning

Dessa teorier som denna uppsats arbetat med är definitivt otroligt intressanta, men även mycket relevanta, i och med den ökande plats intresseorganisationer och andra aktörer som vill påverka politiska beslut tar i samhället idag. I framtiden skulle dessa strategier med fördel kunna fortsätta kartläggas för att kunna förstå dem ännu bättre. Däremot skulle dessa kartläggningar också behöva beakta att intresseorganisationer kan påverkas av olika

situationer, olika resurser och möjligtvis flera andra faktorer som kan styra dem till att använda sig av vissa strategier. Frågan är om ett sådant ramverk är möjligt. Däremot skulle en omfattande utredning av hur intressegrupper i olika länder agerar kunna vara det. Utifrån arbetet med denna uppsats tror jag att olika intressegruppers agerande kan, och måste, förklaras utifrån den verklighet de fungerar i. Detta för att jag tror att intressegruppers anpassning till situationen, som Binderkrantz talar om, är egentligen att anpassa sig efter det samhälle, och de människor, man försöker påverka. Med denna utgång i forskningen tror jag man lättare kan hitta orsakerna till intresseorganisationers agerande. Däremot så skulle denna typ av forskning innebära undersökning av enskilda fall åt gången. Utifrån detta skulle man behöva dra generella slutsatser, men om man gör det så är man kanske ännu en gång tillbaka på ruta ett. Frågan om framtida forskning inom intressegrupper kanske skulle kunna delas upp i två varianter, en mer kvantitativ och en mer kvalitativ. Detta för att både kunna se generella mönster, men också få djupare förståelse för de enskilda fall av intressegrupper som verkar i olika frågor.

Just fallet LO är så otroligt intressant, även att det diskuterats otaliga gånger innan, och säkert kommer diskuteras lika många gånger till. Det skulle vara så intressant att följa utvecklingen med deras facklig-politiska samarbete i framtiden i och med det minskande antalet LO-medlemmar som faktiskt röstar på Socialdemokraterna. Hur skulle ett sådant samarbete kunna se ut eller legitimeras hos medlemmarna? Denna eventuella förändring skulle kunna påverka deras arbete på avgörande sätt, och det skulle vara intressant att undersöka, speciellt kopplat till de olika teorierna som finns inom strategi-forskningen.

Avslutningsvis är detta ett otroligt spännande forskningsfält med mycket potential till att utvecklas, och som har enorm relevans i dagens samhälle.

7 Referenser

Alm, Birgitta. Björlin, Lars. *LO*. Nationalencyklopedin.

[https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/lo-\(2\)](https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/lo-(2))

(Hämtad 2019-01-03)

Binderkrantz, Anne. 2005. *Interest Group Strategies: Navigating Between Privileged Access and Strategies of Pressure*. *Political Studies*, Vol 53, 694-715.

Binderkrantz, Anne. 2008. *Different Groups, Different Strategies: How Interest Groups Pursue Their Political Ambitions*. *Scandinavian Political Studies*, Vol. 31 – No. 2, 173-200.

Binderkrantz, Anne. Kröyer, Simon. 2012. *Customizing strategy: Policy goals and interest group strategies*. *Interest Groups & Advocacy* Vol. 1, 1, 115–138.

Brändli, Matthias. Weiler, Florian. 2015. *Inside versus outside lobbying: How the institutional framework shapes the lobbying behaviour of interest groups*. *European Journal of Political Research* 54: 745–766.

Dellmuth, Lisa Maria. Tallberg, Jonas. 2017. *Advocacy Strategies in Global Governance: Inside versus Outside Lobbying*. *Political Studies*, Vol. 65(3) 705–723.

Dür, Andreas. Mateo, Gemma. 2013. *Gaining access or going public? Interest group strategies in five European countries*. *European Journal of Political Research* 52: 660–686.

Esaisson, Peter. Gilljam, Mikael, Gilljam. Oscarsson, Henrik. Wängnerud, Lena. 2007. *Metodpraktikan*. 3:e upplagan. Norstedts Juridik AB. Stockholm.

Landsorganisationen i Sverige. 2012. *Facklig-politisk samverkan*. Landsorganisationen i Sverige.

Landsorganisationen i Sverige. 2016. *Verksamhetsberättelse 2016*. Landsorganisationen i Sverige.

Landsorganisationen i Sverige. 2018, (a). *LOs uppdrag*. Landsorganisationen i Sverige. http://www.lo.se/start/det_gor_lo/los_uppdrag (Hämtad 2018-12-10)

Landsorganisationen i Sverige. 2018, (b). *LO i Media*. Landsorganisationen i Sverige. http://www.lo.se/start/pressmeddelanden/lo_i_media (Hämtad 2018-12-28)

Landsorganisationen i Sverige. 2018, (c). *Politiska sakfrågor*. Landsorganisationen i Sverige. http://www.lo.se/start/politiska_sakfragor/ (Hämtad 2018-12-15)

Landsorganisationen i Sverige. 2018, (d). *Pressmeddelanden*. Landsorganisationen i Sverige. 2018. <http://www.lo.se/start/pressmeddelanden> (Hämtad 2019-01-02)

Landsorganisationen i Sverige. 2018, (e). *LO Fakta: Rapporter*. Landsorganisationen i Sverige. 2018. http://www.lo.se/start/lo_fakta#type=rapport_1349338781609 (Hämtad 2019-01-03)

Landsorganisationen i Sverige. 2018, (f). *LO Fakta: Remissyttranden*. Landsorganisationen i Sverige. http://www.lo.se/start/lo_fakta#type=remissyttrande_1349338312078&yr=2018 (Hämtad 2019-01-02)

Landsorganisationen i Sverige. 2018, (g). *Årsredovisning för LO och LO-koncernen 2017*. Landsorganisationen i Sverige.

Larsson, Anders. 2018. *Varför samverkar LO med Socialdemokraterna?* LO-bloggen. 25 januari. <https://loblog.lo.se/2018/01/varfor-stodjer-och-samverkar-lo-med-socialdemokraterna/> (Hämtad 2019-01-03)

Macmillan Education. 2002. *English Dictionary for Advanced Learners: International Student Edition*. 1st Edition. Macmillan Publishers Limited, Oxford.

Rasmussen, Anne. Carroll, Brendan J. Lowery, D. 2014. *Representatives of the public? Public opinion and interest group activity*. European Journal of Political Research 53: 250–268

Regeringskansliet. 2017. *Svara på remisser- hur och varför?* Regeringskansliet.
<https://www.regeringen.se/rapporter/2009/05/svara-pa-remiss---hur-och-varfor/> (Hämtad 2018-01-03)

Rystedt, Johan. 2011. *Samverkan, inte sammanblandning*. Arbetarrörelsens tankesmedja. Nr 38, 1-61.

Weiler, Florian. 2016. *Lobbygruppen im politischen Wettbewerb: Die Auswirkungen des Konkurrenzkampfes unter Interessengruppen auf deren Lobbyverhalten*. Swiss Political Science Review 22(3): 321–352.

Punch, Keith F. 2014. *Introduction to Social Research: Quantitative & Qualitative Approaches*. 3d Edition. SAGE Publications, London.

Teorell, Jan. Svensson, Torsten. 2007. *Att fråga och att svara: statsvetenskaplig metod*. Liber AB, Malmö.